УДК 331.1:33 **DOI: 10.30857/2786-5398.2024.2.5**

Ігор А. Крисоватий
Західноукраїнський національний університет, Тернопіль, Україна

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ПАРКІВ ЯК СУЧАСНОГО ФЕНОМЕНУ УРБАНІСТИКИ

У статті розглядаються особливості розвитку інноваційних парків як сучасного феномену урбаністики. Висвітлюються ключові аспекти створення та функціонування інноваційних парків, їх роль у стимулюванні економічного зростання, підвищенні конкурентоспроможності регіонів та сприянні науково-технічному прогресу. Основною метою представленої роботи є визначення особливостей розвитку сучасних інноваційних парків, як особливого феномену розбудови сучасної урбаністики. Основними методами дослідження є: аналіз та синтез для визначення особливостей розвитку сучасних інноваційних парків, а також для дослідження факторів впливу на розвиток інноваційних парків; методи індукції та дедукції для виявлення викликів та перспектив розвитку сучасних інноваційних парків, як частини урбанічної системи сучасності; метод порівняння; метод моделювання; а також графічні та табличні методи для наочного відображення результатів дослідження. Особлива увага приділяється аналізу факторів, що сприяють успішному розвитку інноваційних парків, таких як інфраструктурна підтримка, наявність кваліфікованих кадрів, співпраця між науковими установами та підприємствами, а також сприятливі регуляторні умови. Також представлено аналіз екологічних аспектів розвитку інноваційних парків. Визначено, що впровадження екологічно чистих технологій та принципів сталого розвитку є важливими компонентами стратегії розвитку інноваційних парків, а також сприяє зниженню екологічного навантаження на міські території та покращенню якості життя мешканців. У статті також розглядаються виклики та перспективи, з якими стикаються інноваційні парки в умовах глобалізації та цифровізації. Робиться висновок про необхідність комплексного підходу до розвитку інноваційних парків для забезпечення їх ефективного функціонування та максимального внеску у розвиток міських агломерацій.

Ключові слова: *урбаністика; цифрова економіка; економічний процес; цифровізація; глобалізація; цифровий ринок; інновації; інноваційна активність; високотехнологічний ринок; високі технології; конкурентоспроможність; високотехнологічні підприємства.*

Ihor A. Krysovatyy
West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine

FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF INNOVATIVE PARKS AS A MODERN PHENOMENON OF URBANISM

The article examines the peculiarities of the development of innovative parks as a modern phenomenon of urbanism. The key aspects of the creation and functioning of innovation parks, their role in stimulating economic growth, increasing the competitiveness of regions and promoting scientific and technical progress are highlighted. The main goal of the presented work is to determine the features of the development of modern innovation parks, as a special phenomenon of the development of modern urbanism. The main research methods are: analysis and synthesis to determine the features of the development of modern innovation parks, as well as to study the factors influencing the development of innovation parks; methods of induction and deduction to identify challenges and prospects for the development of modern innovative parks as part of the modern urban system; method of comparison; modeling method; as well as graphical and tabular methods for visual display of research results. Particular attention is paid to the analysis of factors

contributing to the successful development of innovation parks, such as infrastructure support, availability of qualified personnel, cooperation between scientific institutions and enterprises, as well as favorable regulatory conditions. An analysis of the ecological aspects of the development of innovation parks is also presented. It was determined that the implementation of environmentally friendly technologies and principles of sustainable development are important components of the strategy for the development of innovative parks, and also contribute to reducing the environmental burden on urban areas and improving the quality of life of residents. The article also examines the challenges and prospects faced by innovation parks in the context of globalization and digitalization. It is concluded that a comprehensive approach to the development of innovation parks is necessary to ensure their effective functioning and maximum contribution to the development of urban agglomerations.

Keywords: *urban planning; digital economy; economic process; digitalization; globalization; digital market; innovation; innovation activity; high-tech market; high technologies; competitiveness; high-tech enterprises.*

Постановка проблеми. В сучасних умовах трансформаційних змін та глобалізації інноваційні парки стали невід'ємною складовою сучасного міського середовища та важливим фактором економічного і технологічного розвитку. Інноваційні парки формуються як спеціально створені зони, що об'єднують науково-дослідні інститути, високотехнологічні підприємства, стартапи та інші організації, які сприяють продуціюванню і комерціалізації нових знань і технологій. З точки зору сучасного феномену урбаністики, інноваційні парки відіграють ключову роль у формуванні конкурентоспроможності регіонів, сприяючи притоку інвестицій, створенню робочих місць та стимулюванню інноваційної діяльності.

Особливості розвитку інноваційних парків визначаються як внутрішніми, так і зовнішніми факторами. Серед внутрішніх факторів можна виділити наявність сучасної інфраструктури, високу концентрацію наукових та висококваліфікованих кадрів та активну взаємодію між наукою та бізнесом. Зовнішні фактори включають підтримку з боку держави, сприятливе регуляторне середовище та глобальні технологічні тренди.

Слід зауважити, що важливість інноваційних парків полягає не лише у сприянні економічному зростанню, але й у трансформації міського середовища. Так інноваційні парки створюють нові можливості для розвитку міст, підвищуючи їх привабливість для інвесторів та підприємців. Крім того, інноваційні парки сприяють розвитку екологічно чистих технологій та принципів сталого розвитку, що робить їх важливими компонентами сучасної урбаністичної політики.

Отже, дослідження особливостей розвитку інноваційних парків як сучасного феномену урбаністики є актуальним та важливим для розуміння їхнього впливу на економічний, соціальний та екологічний розвиток міських територій. Представлена проблематика потребує комплексного підходу, що включає аналіз різних аспектів створення та функціонування інноваційних парків, а також розробку рекомендацій для підвищення їх ефективності.

Аналіз сучасної літератури. Дослідженню проблематики розвитку інновацій, підвищенню інноваційної активності та створенню інноваційних парків присвячені роботи багатьох вчених та економістів, саме тому можливо виділити наступні дослідження, що представлені нижче.

L. Branscomb, F. Kodama & R. Florida [1, 4], J. Doran, N. McCarthy & M. O'Connor [3] в своїх дослідження акцентують увагу на розвитку партнерських відносин, підприємництва та підвищення інноваційної активності в умовах становлення економіки знань, урбаністики та розвитку «розумних міст».

O. Desyatnyuk, V. Muravskyi, O. Shevchuk, M. Oleksiiv [2], A. Krysovatyy & O. Ptashchenko [6, 12], А.Я. Джалілов [9], В.М. Кочетков [10], О. Собко, І.А. Крисоватий [13–15] в своїх дослідження представляють окремі аспекти стимулювання розвитку інноваційної діяльності, розбудові сучасного підприємництва в умовах цифровізації, торкаються питань інформаційної безпеки та розглядають необхідні інфраструктурні зміни для підвищення інноваційної активності.

D. Harvey [5], R. Florida [17] в своїх роботах приділяють особливу увагу урбанізації міст та становленню такого феномену, як урбаністика.

В роботах M. Rubmann [7], А. Крисоватий, О. Сохацька [11] представлено розвиток Індустрії 4.0, як основної рушійної сили науково-технічного прогресу сьогодення, також зазначено необхідність розвитку креативних, інноваційних ідей, підтримці стартапів та комерціалізації інтелектуального капіталу, що є невід'ємною складовою розвитку сучасних інноваційних парків.

Саме тому зазначена проблематика дослідження є актуальною, а через трансформацію сучасного глобального економічного простору окремі її аспекти потребують постійних досліджень та уточнень через свою змінність під впливом трансформації навколишнього середовища.

Метою представленого дослідження є виявлення особливостей розвитку сучасних інноваційних парків, як особливого феномену розбудови сучасної урбаністики.

Результати дослідження. На теперішній час інноваційні парки стали важливим елементом сучасного міського ландшафту та відіграють ключову роль у стимулюванні економічного зростання та науково-технічного прогресу. Також вони можуть виступати платформою для співпраці між науково-дослідними установами, високотехнологічними підприємствами, стартапами та іншими суб'єктами господарювання, сприяючи генеруванню нових ідей, їх комерціалізації та інтеграції в сучасну економічну систему. Інноваційні парки як сучасний феномен урбаністики визначаються рядом специфічних особливостей, що відрізняють їх від традиційних бізнес-інкубаторів та наукових центрів (табл. 1).

Таблиця 1

Особливості інноваційних парків в порівнянні з бізнес інкубаторами та науковими центрами

Особливість (Характерна риса)	Інноваційний парк	Бізнес-інкубатор	Науковий центр
Інфраструктурна підтримка	+	+/-	-
Висококваліфіковані кадри	+	+/-	+/-
Розгалужена система співпраці	+	+	+/-
Фінансова підтримка та система інвестування	+	+/-	+/-
Наявність сприятливого середовища та регуляторна система	+	+/-	-

Джерело: складено автором на основі [1, 5–7, 11, 17].

Таким чином, інноваційні парки, що створюються з урахуванням представлених ключових особливостей, мають значний потенціал для стимулювання економічного зростання, розвитку науки і техніки, а також підвищення конкурентоспроможності регіонів. Вивчення зазначених особливостей створення та функціонування інноваційних парків є важливим для формування ефективної стратегії розвитку інноваційної економіки країни.

При визначенні особливостей діяльності сучасних інноваційних парків не можливо не відмітити роль окремих факторів впливу на їх розбудову та діяльність. До таких факторів впливу можливо віднести: інфраструктурний фактор (наявність розвинутої інфраструктури

та інфраструктурна підтримка), кадровий потенціал, потужна система співпраці з науковими, освітніми установами та підприємствами, сприятливі регуляторні умови, енергозберігаючі технології, зелена інфраструктура, екологічність, соціальна відповідальність бізнесу, інноваційність. Саме тому через різноманітність представлених факторів впливу доцільним є запропонувати експертну оцінку представлених факторів. Так в табл. 2 наведемо оцінку факторів впливу на розвиток інноваційних парків за допомогою експертного оцінювання.

Процес оцінювання здійснювався шляхом опитування членів відібраної експертної групи, до складу якої увійшли 10 осіб (представники бізнесу, науки та фінансових установ).

Таблиця 2

Оцінка рівня факторів впливу на розвиток інноваційних парків

Фактор впливу	Зважена експертна оцінка	Оцінка рівня впливу
Інфраструктура	0,89	Високий
Кадровий потенціал	0,79	Високий
Система співпраці	0,72	Високий
Регуляторні умови	0,69	Середній
Енергозберігаючі технології	0,65	Середній
Зелена інфраструктура	0,63	Середній
Екологічність	0,78	Високий
Соціальна відповідальність	0,75	Високий
Інноваційність	0,92	Високий

Для проведення оцінювання була використана типова шкала вподобань: де 1 – найменший вплив, 5 – найбільший вплив. При обробці отриманих даних оцінювання думка експертів визначалася як середнє арифметичне кожного фактору впливу, аналіз відповідей відбувався за допомогою методів статистики та математики. Узгодженість експертних оцінок визначали за допомогою коефіцієнта варіації.

Отже, врахування екологічних аспектів, інноваційності та інфраструктурних змін у розвитку інноваційних парків є необхідним для забезпечення їх сталості та мінімізації негативного впливу на довкілля. Інтеграція принципів екологічної відповідальності сприяє створенню здорового та комфортного середовища для мешканців та працівників парків, а також підтримує довгострокове економічне зростання та соціальний добробут. Також розвиток технологій та інтернаціоналізація бізнесу створюють нові можливості, але водночас вимагають адаптації до швидких змін та нових умов.

Звернемо також увагу на міжнародний досвід організації інноваційних парків та представимо наглядну картину по їх діяльності в табл. 3.

Таблиця 3

Міжнародний досвід діяльності інноваційних парків

Інноваційний парк	Країна	Фактори успіху
Silicon Valley	США, Каліфорнія	Сильна взаємодія між університетами та бізнесом; Венчурне фінансування; Культура інновацій.
Zhongguancun Science Park	КНР, Пекін	Державна підтримка; Потужна інфраструктура; Міжнародна співпраця.
Silicon Wadi	Ізраїль, Тель-Авів	Інтенсивні дослідження та розробки (R&D); Мережа підтримки стартапів; Військові технології.

Продовження табл. 3

Інноваційний парк	Країна	Фактори успіху
Daedeok Innopolis	Південна Корея, Теджон	Концентрація наукових установ; Сильна підтримка уряду; Експортно-орієнтована економіка.
Adlershof Science City	Німеччина, Берлін	Мультидисциплінарний підхід; Орієнтація на сталий розвиток; Підтримка малого та середнього бізнесу (SMEs).

Джерело: складено автором на основі інформації джерел [7, 8, 11].

Спираючись на представлені особливості та міжнародний досвід організації інноваційних парків на рис. 1 представимо сильні риси сучасних інноваційних парків.

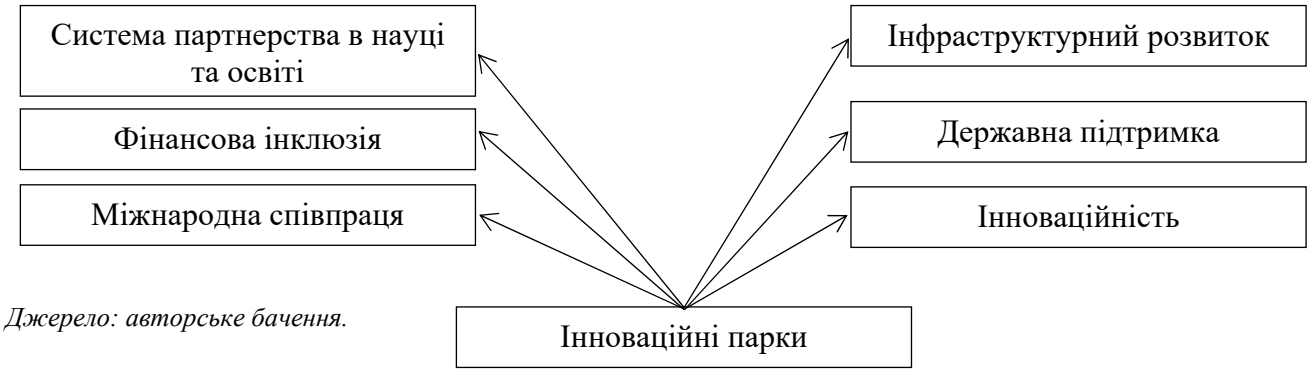

Джерело: авторське бачення.

Рис. 1. **Сильні риси сучасних інноваційних парків**

Таким чином, міжнародний досвід показує, що успішний розвиток інноваційних парків вимагає комплексного підходу, що включає інвестиції в науку та освіту, підтримку підприємництва, створення сприятливої інфраструктури та активну державну політику.

Зазначимо, що розвиток сучасних інноваційних парків стикається сьогодні з рядом викликів, що обумовлюють необхідність трансформації в межах їх діяльності та адаптацію до змінних умов глобального економічного простору. Так появу деяких так званих «викликів» сьогодення обумовили такі фактори сучасного розвитку суспільних відносин як: глобалізація, інтеграція, цифровізація. Все це суттєво змінює вектори розвитку інноваційної діяльності та в свою чергу впливає на становлення урбаністики та інноваційних парків. Саме тому в табл. 4 представимо виклики та перспективи, що є сьогодні в діяльності інноваційних парків.

Таблиця 4

Виклики та загрози розвитку інноваційних парків в сучасних умовах господарювання

Виклики / Перспективи	Аспекти	Позитивні ефекти	Негативні наслідки
Виклики			
Конкуренція на глобальному рівні	Зростання конкуренції	Вдосконалення інфраструктури, впровадження цифрових технологій	Появи нових інфраструктурних потреб
Регуляторні та юридичні бар'єри	Гнучкість та адаптивність	Забезпечення відповідності місцевим та міжнародним стандартам	«Відтік мізків»

Продовження табл. 4

Виклики / Перспективи	Аспекти	Позитивні ефекти	Негативні наслідки
Забезпечення кібербезпеки	Захист інформації, зростання цифровізації	Цифрова інклюзія	Ризик кібератак
Перспективи			
Глобальна співпраця	Міжнародне партнерство	Обмін знаннями, спільним дослідженням та розвитку нових технологій	Промислове шпигунство
Підтримка стартапів та підприємництва	Інноваційність та прискорення комерціалізації проєктів	Економічне зростання	-
Впровадження передових технологій	Платформа для новітніх технологій	Дозволяє резидентам парків бути на передовій технологічних змін та використовувати їхні переваги	-
Сталий розвиток та екологічні інновації	Екологізація та соціальна відповідальність	Використання відновлюваних джерел енергії, екологічно чистих матеріалів та ефективного управління ресурсами	-
Освіта та підготовка кадрів	Кадровий потенціал	Сприяє розвитку людського капіталу та підвищує конкурентоспроможність регіону	-

Джерело: авторське бачення.

Отже, розвиток інноваційних парків в умовах глобалізації та цифровізації супроводжується як викликами, так і перспективами. Успішне подолання викликів та використання наявних можливостей сприяє їхньому стійкому розвитку та інтеграції у глобальну економіку.

Нижче представлена модель розвитку інноваційного парку, що включає основні етапи та ключові компоненти успішного інноваційного парку (рис. 2).

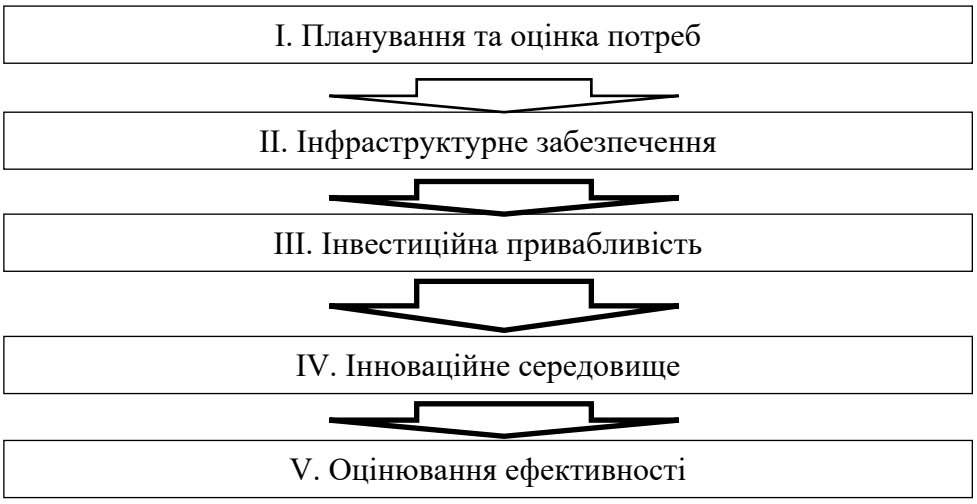

Джерело: складено автором.

Рис. 2. **Основні етапи моделі розвитку інноваційного парку**

Висновки. Розвиток інноваційних парків є важливим елементом сучасної економічної стратегії, спрямованої на стимулювання науково-технічного прогресу та підприємництва. Інноваційні парки забезпечують сприятливе середовище для досліджень, розробок та комерціалізації нових технологій. Модель розвитку інноваційного парку передбачає комплексний підхід, що включає планування, створення інфраструктури, залучення партнерів та інвесторів, розвиток інноваційного середовища та моніторинг ефективності. Впровадження цієї моделі сприятиме створенню сприятливого середовища для науково-технічного прогресу та підприємництва, забезпечуючи сталий економічний розвиток.

References

1. Branscomb, L., Kodama, F., Florida, R. (1999). Industrializing Knowledge: University-Industry Linkages in Japan and the United States. MIT Press.

2. Desyatnyuk, O., Muravskyi, V., Shevchuk, O., Oleksiiv, M. (2022). Dual use of Internet of Things technology in accounting automation and cybersecurity. *12 th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT),* P. 360–363. DOI: 10.1109/ACIT54803.2022.9913080, URL: https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85141153727&origin=resultslist&sort=plf-f.

3. Doran, J., McCarthy, N., O'Connor, M. (2018). The role of entrepreneurship in stimulating economic growth in developed and developing countries. *Cogent Economics & Finance*, No. 6 (1), Art. 1442093. DOI: https://doi.org/10.1080/23322039.2018.1442093.

4. Florida, R. (2002). The Rise of the Creative Class. And How It's Transforming Work, Leisure and Everyday Life. Basic Books.

5. Harvey, D. (2012). Rebel Cities: From the Right to the City to the Urban Revolution. London, New York: Verso.

6. Krysovatyy, A., Ptashchenko, O. (2023). The mechanism of entrepreneurial innovation system in institutions of higher education. *Economics of Development*, No. 22 (2), P. 51–60. DOI: https://doi.org/10.57111/econ/2.2023.51. URL: https://ecdev.com.ua/uk/journals/t-22-2-2023/mekhanizm-pidpriyemnitskoyi-innovatsiynoyi-sistemi-u-zakladakh-vishchoyi-osviti.

Література

1. Branscomb L., Kodama F., Florida R. Industrializing Knowledge: University-Industry Linkages in Japan and the United States. MIT Press, 1999.

2. Desyatnyuk O., Muravskyi V., Shevchuk O., Oleksiiv M. Dual use of Internet of Things technology in accounting automation and cybersecurity. *12 th International Conference on Advanced Computer Information Technologies* (ACIT). 2022. P. 360–363. DOI: 10.1109/ACIT54803.2022.9913080, URL: https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85141153727&origin=resultslist&sort=plf-f.

3. Doran J., McCarthy N., O'Connor M. The role of entrepreneurship in stimulating economic growth in developed and developing countries. *Cogent Economics & Finance*. 2018. No. 6 (1). Art. 1442093. DOI: https://doi.org/10.1080/23322039.2018.1442093.

4. Florida R. The Rise of the Creative Class. And How It's Transforming Work, Leisure and Everyday Life. Basic Books, 2002.

5. Harvey D. Rebel Cities: From the Right to the City to the Urban Revolution. London, New York: Verso, 2012.

6. Krysovatyy A., Ptashchenko O. The mechanism of entrepreneurial innovation system in institutions of higher education. *Economics of Development*. 2023. No. 22 (2). P. 51–60. DOI: https://doi.org/10.57111/econ/2.2023.51. URL: https://ecdev.com.ua/uk/journals/t-22-2-2023/mekhanizm-pidpriyemnitskoyi-innovatsiynoyi-sistemi-u-zakladakh-vishchoyi-osviti.

7. Rubmann, M. (2015). Industry 4.0: The Future of Productivity and Growth in Manufacturing Industries. The Boston Consulting Group. Inc. URL: https://www.bcg.com/publications/2015/engineered_products_project_business_indust474ry_4_future_productivity_growth_manufacturing_industries.aspx.

8. Transforming Our World: the 2030 Agenda for Sustainable Development. New York: United Nations, 2015. 35 p. URL: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E.

9. Dzhalilov, A. Ya. (2015). Instytutsiina systema frahmentarnoho mizhnarodnoho vyrobnytstva transnatsionalnykh firm [Institutional system of fragmented international production of transnational firms]. *Biznes Inform = Business Inform*, № 10, P. 36–40 [in Ukrainian].

10. Kochetkov, V. M. (2013). Rozvytok ukrainskykh TNK yak faktor rostu ekonomiky krainy [The development of Ukrainian TNCs as a factor in the growth of the country's economy]. *Efektyvna ekonomika = Efficient economy*, № 5, P. 55–60. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2001 [in Ukrainian].

11. Krysovatyi, A. I., Sokhatska, O. M., Skavronska, I. V. et al. (2018). Chetverta promyslova revoliutsiia: zmina napriamiv mizhnarodnykh investytsiinykh potokiv: monohrafiia [The fourth industrial revolution: changing directions of international investment flows: monograph]. Ed. A. I. Krysovatyi and O. M. Sokhatska. Ternopil: Osadtsa Yu. V. 480 p. [in Ukrainian].

12. Ptashchenko, O. V. (2018). Transformation of the global economic space in the present. *Visnyk Skhidnoukrainskoho natsionalnoho universytetu im. V. Dalia = Bulletin of the Eastern Ukrainian National University named after V. Dalya*, Vol. 4 (245), P. 14–18 [in Ukrainian].

13. Sobko, O., Krysovatyi, I. A. Vdoskonalennia upravlinnia innovatsiinymy proektamy ta pozhvavlennia innovatsiinoi aktyvnosti pidpryiemstv Ukrainy [Improving the management of innovative projects and revitalizing the innovative activity of Ukrainian enterprises]. *Visnyk ekonomiky = Bulletin of the economy*, № 3, P. 97–112. URL: http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1268 [in

7. Rubmann M. Industry 4.0: The Future of Productivity and Growth in Manufacturing Industries. The Boston Consulting Group. Inc., 2015. URL: https://www.bcg.com/publications/2015/engineered_products_project_business_indust474ry_4_future_productivity_growth_manufacturing_industries.aspx.

8. Transforming Our World: the 2030 Agenda for Sustainable Development. New York: United Nations, 2015. 35 p. URL: http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E.

9. Джалілов А. Я. Інституційна система фрагментарного міжнародного виробництва транснаціональних фірм. *Бізнес Інформ*. 2015. № 10. С. 36–40.

10. Кочетков В. М. Розвиток українських ТНК як фактор росту економіки країни. *Ефективна економіка*. 2013. № 5. С. 55–60. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2001.

11. Крисоватий А. І., Сохацька О. М., Скавронська І. В. та ін. Четверта промислова революція: зміна напрямів міжнародних інвестиційних потоків: монографія. За наук. ред. А. І. Крисоватого та О. М. Сохацької. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2018. 480 с.

12. Птащенко О. В. Transformation of the global economic space in the present. *Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля.* 2018. Вип. 4 (245). С. 14–18.

13. Собко О., Крисоватий І.А. Вдосконалення управління інноваційними проектами та пожвавлення інноваційної активності підприємств України. *Вісник економіки.* 2021. № 3. С. 97–112. URL: http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1268.

Ukrainian].

14. Sobko, O. M. (2016). Kreatsiia vartosti intelektualnoho kapitalu pidpryiemstva yak sfera formuvannia konkurentnykh perevah [Creation of the value of the enterprise's intellectual capital as a sphere of formation of competitive advantages]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky = Ukrainian Journal of Applied Economics*, Vol. 1, № 4, P. 120–128 [in Ukrainian].

15. Sobko, O. M., Krysovatyi, I. A. (2021). Otsiniuvannia vplyvu intelektualnoho potentsialu na rozvytok innovatsiinoho pidpryiemnytstva v Ukraini [Assessment of the impact of intellectual potential on the development of innovative entrepreneurship in Ukraine]. *Ekonomichnyi analiz = Economic analysis*, Vol. 31, № 2, P. 62–69. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/42684 [in Ukrainian].

16. Floryda, R. (2018). Homo creativus. Yak novyi klas zavoiovuie svit [Homo creativus. How a new class conquers the world]. Kyiv: Nash format. 380 p. [in Ukrainian].

17. Floryda, R. (2019). Kryza urbanizmu. Chomu mista robliat nas neshchasnymy [Crisis of urbanism. Why cities make us unhappy]. Trans. from English Iryna Bondarenko. Kyiv: Nash format. 320 p. [in Ukrainian].

14. Собко О. М. Креація вартості інтелектуального капіталу підприємства як сфера формування конкурентних переваг. *Український журнал прикладної економіки*. 2016. Том 1. № 4. С. 120–128.

15. Собко О. М., Крисоватий І. А. Оцінювання впливу інтелектуального потенціалу на розвиток інноваційного підприємництва в Україні. *Економічний аналіз*. 2021. Том 31. № 2. С. 62–69. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/42684.

16. Флорида Р. Homo creativus. Як новий клас завойовує світ. Київ: Наш формат, 2018. 380 с.

17. Флорида Р. Криза урбанізму. Чому міста роблять нас нещасними / пер. з англ. Ірина Бондаренко. Київ: Наш формат, 2019. 320 с.